

پزشکی هسته ای nuclear medicine

مبانی و مفاهیم پزشکی هسته ای ،

دی ماه 1401

تالیف : دکتر قره پاپاق

EU-B-061/02

تعریف پزشکی هسته ای

- روش پرتونگاری مولکولی
- استفاده از رادیوایزوتوپ ها
- اساس کار: فیزیولوژی بدن

رادیوایزوتوپ

- سودمندترین رادیوایزوتوپ ها در پزشکی هسته ای ، تابش کننده های گاما می باشند.
- از بیرون بدن براحتی قابل آشکارسازی اند.
- رادیوایزوتوپ ها بیشتر بصورت ترکیب وارد بدن می شوند.
- اینها مولکول های نشاندار هستند.
- یک مولکول نشان دار یک یا چند اتمش رادیواکتیو است.

خصوصیت رادیوایزوتوپ

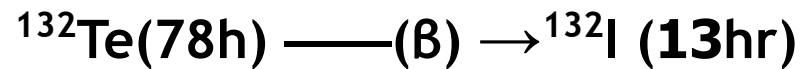
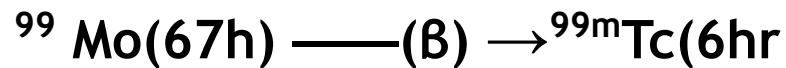
- رادیوداروها نباید **سمی** باشند.
- **نیمه عمر** مناسبی داشته باشند.
- **انرژی گامای** مناسبی داشته باشد.
- **عموما** از I,Tc,P,Ga برای نشاندار کردن استفاده می شود.

روش تشخیص	رادیو دارو	اندازه اکتیویته کاربردی	دوز گنادها (mGy)
اسکن مغز	^{99m}Tc pertechnetate	500 MBq ($\approx$ 15 mCi)	4
اسکن کبد	^{99m}Tc sulfur colloid	150 MBq ($\approx$ 4 mCi)	0.85
اسکن شش	^{99m}Tc macroaggregated	100 MBq ($\approx$ 3 mCi)	0.3
اسکن استخوان	^{99m}Tc pyrophosphate	500 MBq ($\approx$ 15 mCi)	4
رنوگرام	^{131}I hipuric acid	8 MBq ($\approx$ 200 μ Ci)	0.2
جذب ید	^{131}I sodium iodide	300 KBq ($\approx$ 8 μ Ci)	0.6
اسکن تیروئید	^{99m}Tc pertechnetate	150 MBq ($\approx$ 4 mCi)	0.8
کلیه و مغز	Diethylen triamin penta acetic acid(DTPA)	550 MBq ($\approx$ 17 mCi)	< CGy
کلیه	Glucoheptonate	500 MBq ($\approx$ 15 mCi)	< CGy
کبد و کانالهای صفرا	Dimethylacetanilide Iminodiacetic acid (HIDA)	500 MBq (15 mCi)	< CGy
قلب و تومورها	Methoxy isobutyl isonitrile (Mibi)	500 MBq	< CGy

جدول ۱۰-۱: برخی از رادیوداروهای پرکاربرد پزشکی

ژنراتور های مواد رادیواکتیو

□ ژنراتور وسیله ای است که در آن یک رادیوایزوتوپ دختر با نیمه عمر کوتاه (با کاربرد پزشکی) از مادر با نیمه عمر طولانی جدا می شود.

تفاوت پزشکی هسته ای با رادیولوژی

□ منبع تولید اشعه

□ بررسی عملکرد ارگان

□ سایر روش ها: بررسی آناتومی بدن

روش های کاربردی در پزشکی هسته ای

□ مطالعه به روش تشخیص زنده

✓ تزریق وریدی رادیودارو (Interavenous)

✓ تزریق زیرجلدی (Intradermal)

□ درمان با استفاده از رادیودارو

✓ ید 131

✓ سوماتریوم 153

❖ پرتوگاما: تصویربرداری

❖ پرتو بتا: درمان

انواع تصاویر در پزشکی هسته ای

□ استاتیک

□ دینامیک

□ تمام بدن

□ اسپکت

انواع اسکن های رایج

- اسکن قلب
- اسکن استخوان
- اسکن تیروئید و پاراتیروئید
- اسکن کلیه و مجاری ادراری
- اسکن کبد و کیسه صفرا (HIDA)
- اسکن ریه
- اسکن سینه
- اسکن بیضه ها
- اسکن میکلز

اسکن قلب

MYOCARDIAL PERFUSION SCAN □

فاز REST و STRESS □

عروق کرونر □

انفارکتوس □

(EJECTION FRACTION) EF □

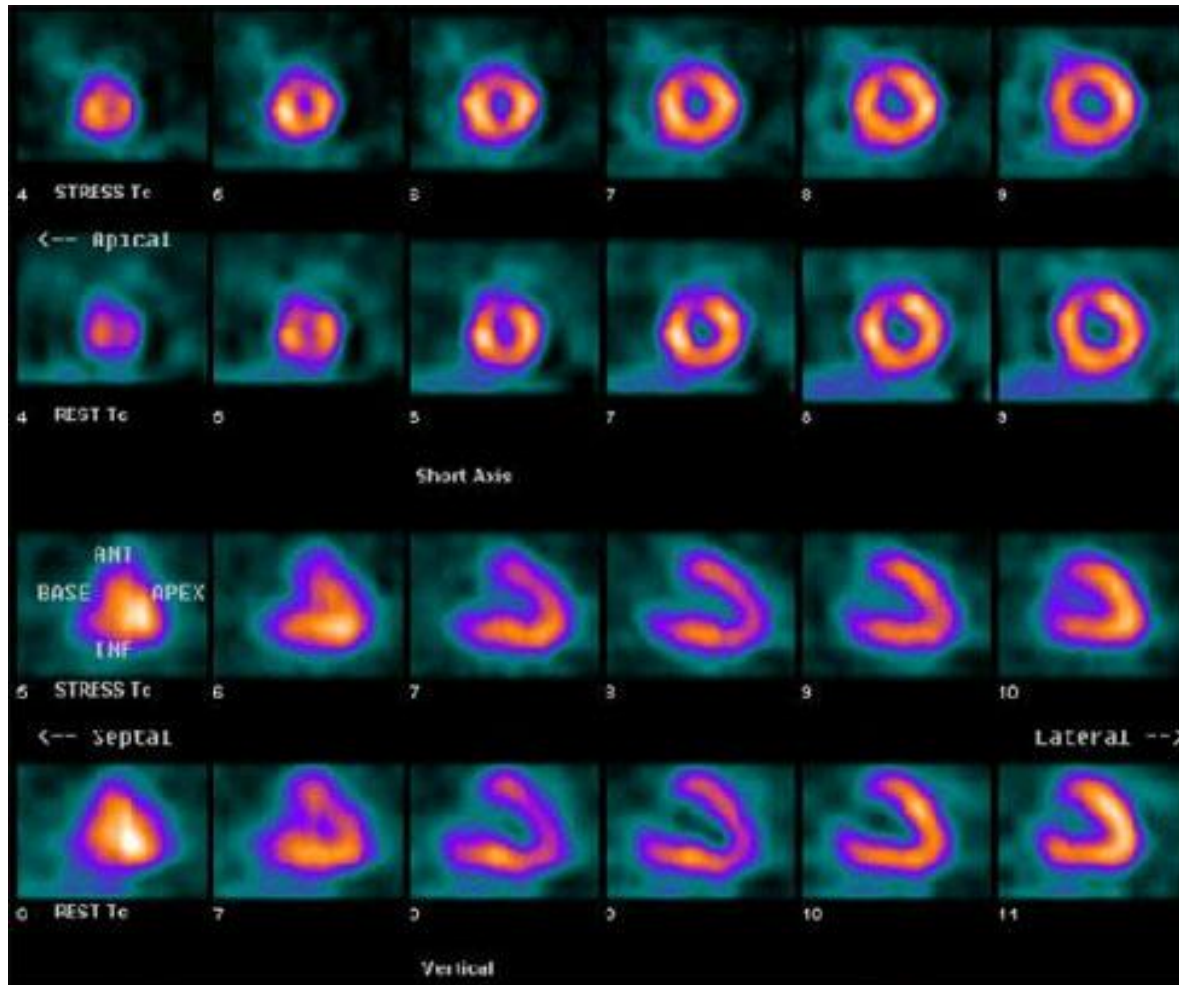
روش های انجام فاز STRESS

□ تست ورزش

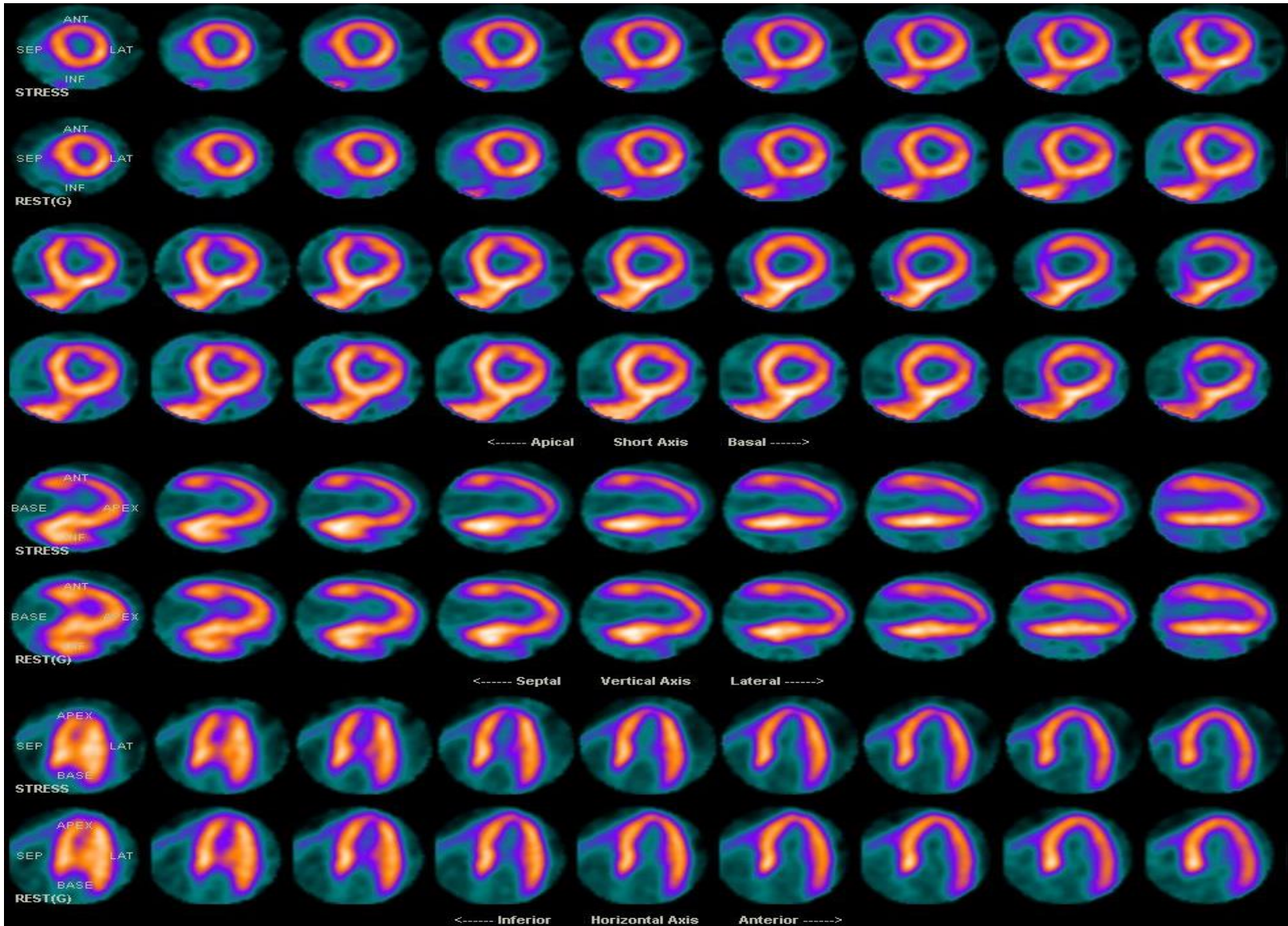
□ تزریق Dipyridamole

□ تزریق Dobutamine

NORMAL CARDIAC PERFUSION

ANTERIOR WALL ISCHEMIA

اسکن استخوان

□ کاربردهای کلینیکی

- ✓ غربالگری بیماری های بدخیم
- ✓ تومور های اولیه
- ✓ بیماری های التهابی
- درد های استخوانی با منشا ناشناخته
- ✓ AVN
- ✓ شکستگی های مخفی

روشهای انجام اسکن استخوان

Whole Body □

تومور ها و متاستاز و انواع Cancer ✓

3 phase □

Old Fracture ✓

Necrosis ✓

Osteomyelitis ✓

Extremities Pains ✓

Bone Lesion ✓

WHOLE BODY

SPOT SCAN

اسکن تیروئید

Indications □

- ✓ اندازه عدد
- ✓ ماهیت گره های قابل لمس
- ✓ تیروئید نابجا (Ectopic)

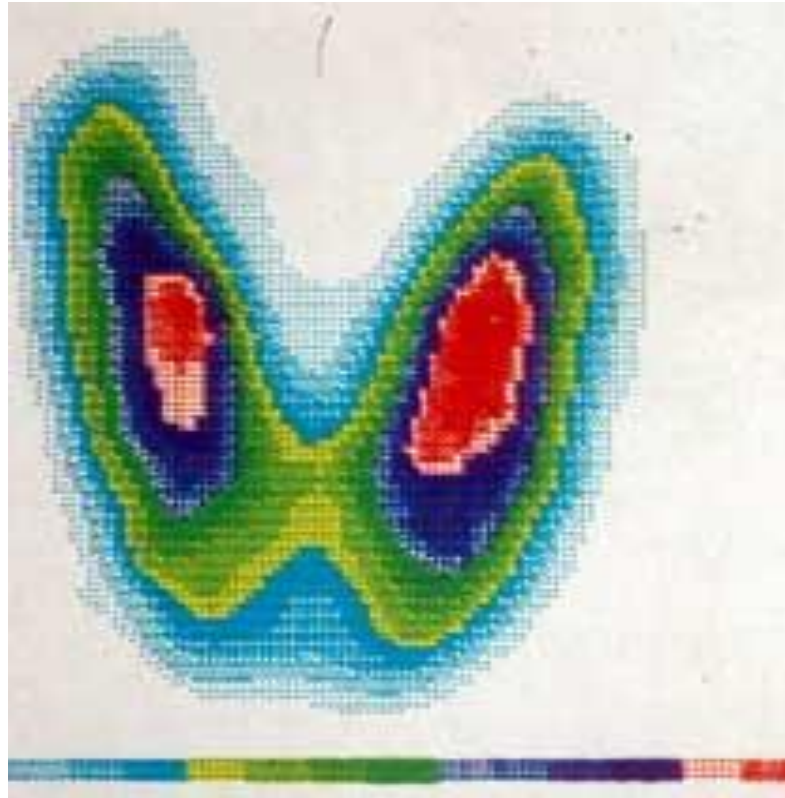
Preparation □

- ✓ قطع داروی لووتیروکسین

Goal □

- ✓ تعیین ندول سرد یا داغ

اسکن تیروید

اسکن کلیه ها و مجاری ادراری

□ انواع اسکن

✓ DTPA اسکن دینامیک

✓ بررسی عملکرد فیزیولوژی کلیه و درصد کارکرد کلیه ها

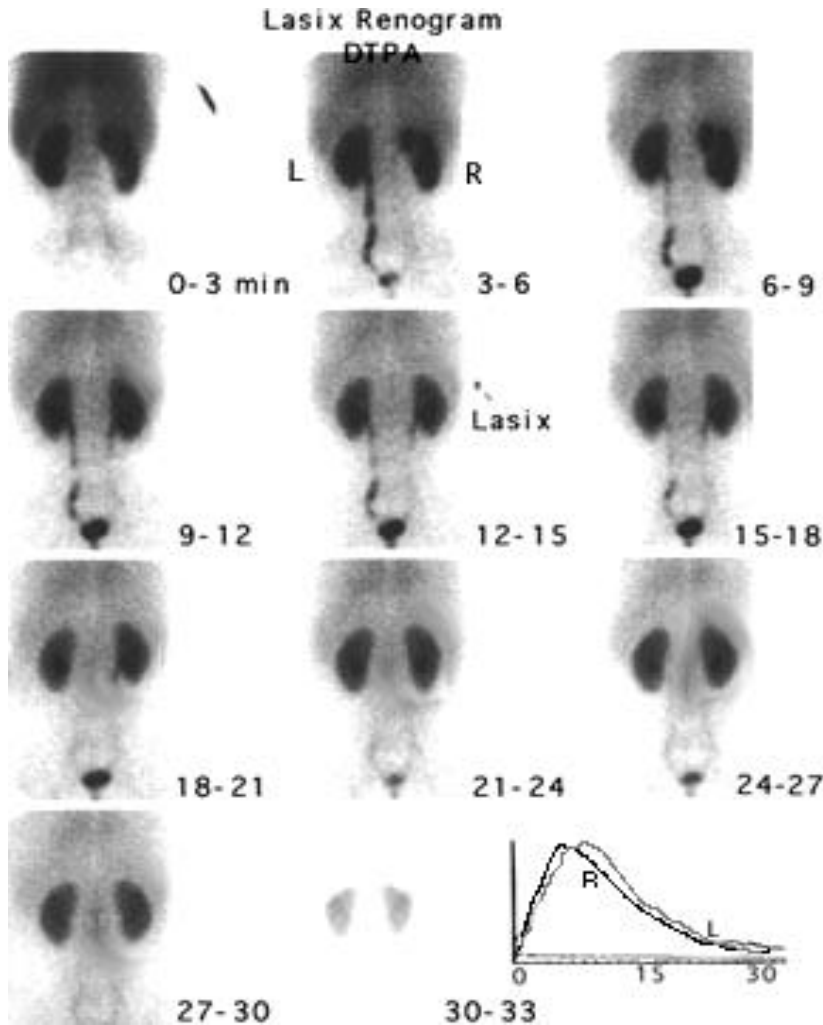
✓ DMSA اسکن استاتیک

✓ بررسی آناتومی کلیه و بررسی کلیه نابجا

✓ RNC

✓ بررسی رفلاکس

DTPA

DTPA یا اسیدهیپربوریک
نشاندار با تکنسیم ^{99m}
99 داخل رگ تزریق
شده و تصاویر متوالی
از کلیه تهیه می شوند.

رنگوگرام renogram
منحنی تغییرات
اکتیویته کلیه نسبت به
زمان.

کاربرد های کلینیکی اسکن کلیه

- بررسی چگونگی جریان خون و عملکرد هر کلیه
- انسداد یا تنگی مجاری کلیه در ناحیه ی UPJ
- فعالیت کلیه های پیوندی
- بررسی فشار خون های با منشا کلیه
- ناهنجاری های مادرزادی
- تومور
- کیست
- آسیب بافت کورتکس کلیه

اسکن سینه (BREAST)

Lymphoscintigraphy □

□ کاربرد

- ✓ ترسیم نقشه ی درناژ غدد لنفاوی
- ✓ بیماران ملانوما یا سرطان پستان
- ✓ مشخص کردن SLN یا غده لنفاوی نزدیک به تومور

از توجه شما سپاسگزارم